

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 1.

Kontor: Nørregade 33, St.

10. Januar 1903.

Udgaar hveranden Lørdag.

19. Aag.

Julie Launberg,

Fotograf.

Hotel du Nord.

Indgang ad Porten.

Elevator.

EMMY THULSTRUP.

Hjemmelavet Konfekt,

tilkendt eneste

Panoptikon B, 1ste Sal o. G.

Telefon 26543.

Marie Steffensens Skole

for Snitmønstertegning,

Tilskæring og Kjølesyning,

Zinnsgade 2, 2. Sal.

Den Suhrske Husmoderskole.

Tlf. 6053. Skinderg. 31, 2. Trf. 1—3.
Nye Kursus begynder til Januar, deriblandt et 3 Mdr.s Aftenkursus fra Kl. 7 à 20 Kr. Program tilsendes.

„Bog og Naal“,

nordisk Tidsskrift for kvindelig Opdragelse og Undervisning, er Organ for Foreningen „Den danske Pigeskole“ samt for Foreningerne inden den norske Pigeskole. „Bog og Naal“ udgaar en Gang om Maaneden. Det koster 75 Øre Kvartalet og kan bestilles paa ethvert Postkontor i Danmark, Norge og Sverige samt paa Bladets Ekspeditionskontor i Silkeborg.

Frederiksborg Husholdningsskole.

Hjem og Skole for unge Piger.

Nyt Kursus fra Novbr. til April.

Program sendes og Indmeldelse modtages af Bestyrerinderne

Alvida Jakobsen, udd. Skolekøkkenlærerinde.
Kirstine Bonde.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at „Kv. og Samf.“ giver Abonnentsamlere den sædvanlige Boghandleravance: 40 % saaledes, at man for hver til Kontoret, Nørregade 33, St., indendot Kvittring fra Stvæsenet paa en Abonnent (dog mindst 5 ad Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for 5 ny Abonenter — tilbagesendt.

„Pauline Worms Minde“.

Boglegaterne er i Aar uddelte til: Frk. Helga Sehested af København, Frk. Anna Rosenmeyer af Horsens og Frk. Elisabeth Ryberg af København.

Mårbacka

Myhrman & Berner.

(Selma Lagerlöfs Barndoms Hjem).

En Saga om en Saga.

Af Selma Lagerlöf.

—o—

Der var engang en Historie, som vilde fortælles og komme ud i Verden. Dette var ganske naturligt, da den vidste med sig selv, at den allerede var saa godt som færdig. Mange havde været med at lave den ved deres mærkelige Gerninger, andre havde givet deres Skærv til ved atter og atter at fortælle om disse Gerninger. Hvad der manglede den var at blive sat ordentlig sammen, saa den uden Ulempe kunde færdes rundt i Landet. Endnu var den ikke andet end en hel Myr af Historier, et formløst Bundt Eventyr, der drev frem og tilbage som en Sværm Bier paa en Sommerdag og ikke vidste, hvor de skulde finde nogen, der kunde sætte dem ind i en Kube.

Den Historie, der vilde fortælles, var opstaaet blevet til i Värmland, og man kan være vis paa, at den vandrede om fra Huse til Gaarde, fra Præsteboliger til Officershjem, kigede ind ad Vinduerne og bad om at blive taget i Haand. Men den maatte gøre mange foræves Forsøg; den blev alle Steder vist af. Det kunde neppe være anderledes. Folk havde mange vigtigere Ting at tænke paa.

Endelig kom Historien til et gammelt Hus, der hed Mårbacka; det var en lille Gaard med lave Bygninger, der overskyggedes af høje Træer. Engang i Tiden havde den været Præstegaard, og det var, som om den ikke kunde glemme dette igen. Folkene dér holdt mere af at læse og studere end andre Steder, og der laa altid en stille Fred over Gaarden. Man havde aldrig saa jagende travlt med Arbejde og aldrig Vrøvl med Tjenestefolkene. Der kendtes ikke Splid og Strid, og ingen, som færdedes der, fik Lov at tage Livet tungt; enhver maatte først og fremmest forlade sig paa, at Vor Herre styrede alt til det bedste for dem, som boede paa den Gaard.

Naar jeg nu tænker over Sagen, forstaar jeg, at den Historie, jeg taler om, maa have holdt til her i en lang Række Aar, mens den forgæves ventede paa at blive fortalt. Det kommer mig for, som maa den have omsvævet Stedet, som en Sky omsvæver en Bjærgtop, og som havde den da af og til ladet et af de Eventyr, der var i den, regne ned over det. De kom som underlige Spøgelseshistorier om Gaardbrugerne, der altid havde sorte Tyre for Vognen, naar han om Natten

kom hjem fra Gilde, og i hvis Hjem den onde selv sad i Gyngestolen og gyngede, mens Hustuen spillede. De kom som mærkelige Sagn fra Nabogaarden, hvor Skaderne forfulgte Husmoderen, saa hun ikke turde gaa udenfor Døren, fra Kaptejnens, hvor de var saa fattige, at de maatte laane alting, og fra det lille Hus nede ved Kirken, hvor der boede saa mange unge og gamle Piger, der alle forelskede sig i den smukke Orgelbygger.

Undertiden kom de kære Eventyr saa at sige helt haandgribelige til Gaarden. Gamle, fattige Officerer kørte op for Trappen med ældgamle Heste og i skumplende Enspændervogne. De blev der paa Gæsteri i Ugevis, og om Aftenen, naar Toddyen havde sat Mod i dem, begyndte de at fortælle om den Tid, da de dansede uden Strømper i Skoene, for at Fødderne skulde se smaa ud, da de krølede deres Haar og svættede deres Overskæg. En af dem pralede med, at han havde søgt at bringe en smuk Pige tilbage til hendes Kæreste og var bleven forfulgt af Ulve paa Hjemvejen, en anden havde været med til Julegilde, da en krænket Gæst slængte alle Jærperne mod Væggen, fordi man havde bldt ham ind, at det var Krager, en tredje havde set den gamle Mand, som plejede at sidde og spille Beethoven paa et Træbord.

Men ogsaa paa anden Maade kunde man faa Glimt af Historien at se. Paa Kvisten hængte et gammelt Billede af en Dame med pudret Haar, og naar man gik forbi det, faldt det En ind, at det maatte være den smukke Grevedatter, der havde elsket sin Broders unge Huslærer og kom og besøgte ham engang; da hun var en gammel, graahaaret Dame og han en gammel, gift Mand. I Pulterkamret laa store Bunker Dokumentpakker, der indeholdt Købekontrakter og Forpagtningsaftaler, underskrevne af den mægtige Frue, som engang havde raadet over syv Gaarde, som hun havde arvet efter sin Elsker. Kom man i Kirke, saa man der i et lille, skønt Skab under Lægteren Kisten, som var fyldt med de vantrø Skrifter og ikke maatte aabnes før ved det ny Aarhundrees Begyndelse; og ikke langt derfra laa der paa Bunden af Elven, en Mængde Helgenbilleder, som ikke havde faaet Lov at staa paa den Prækestol og den Lægter, som de engang havde prydet.

Det kom vel til syvende og sidst af de mange Sagn, som omsvævede

Gaardene, at et af de Børn, som voksede op der, fik Lyst til at blive Forfatter. Det var ikke nogen af Drengene; de var ikke meget hjemme, men var ude af Huset paa deres Skole det meste af Aaret, saa Sagaen fik ikke saa megen Magt over dem; men det var en af Pigerne, en, der var sygelig og ikke fik Lov til at lege og more sig saa meget som de andre Børn, men havde sin bedste Glæde af at faa Rede paa alt det store og mærkelige, der var sket i Verden, gennem Bøger og Fortællinger.

Nu maa man ikke tro, at den unge Pige straks fra Begyndelsen havde i Sinde at skrive om de Sagn og de Historier, som omgav hende. Hun havde ikke den fjerneste Tanke paa, at der kunde blive en Bog ud af disse Eventyr, som hun hørte fortælle saa ofte, at de forekom hende ganske hverdagsagtige. Naar hun prøvede at digte, valgte hun Stof fra sine Bøger og lavede med frisk Mod Historier om Tusind og een Nats Sultaner, om Walter Scotts Riddere og om Snorre Sturlassons Sagnkonger.

Det er sikkert unødvendigt at nævne, at hvad hun skrev var det mindst originale og mest umodne, som nogensinde er skrevet, men det kunde hun naturligvis ikke selv forstaa. Hun gik hjemme paa den stille Gaard og fyldte ethvert Blad Papir, hun kunde faa fat paa med Vers og Prosa, med Skuespil og Romaner. Naar hun ikke skrev, gik hun og ventede paa Lykken. Og Lykken skulde bestaa deri, at en eller anden fremmed, som var meget vis og mægtig, ved et mærkeligt Tilfælde, skulde komme til at opdage, hvad hun havde skrevet og finde det værdigt at trykkes. Siden skulde alt det andet gaa af sig selv.

Men intet saadant skete, og da den unge Pige, var over 20 Aar, begyndte hun at blive utaalmodig. Hun kunde ikke forstaa, at Lykken ikke vilde komme. Maaske manglede hun Kundskaber, og lidt mere af Verden end Gaarden der hjemme burde hun vel ogsaa se. Og siden det gik saa langsomt med at tjene sit Ophold som Forfatterinde, maatte hun vel lære noget, skaffe sig en Livsstilling, saa at hun havde noget at leve af, mens hun ventede paa sig selv.

Maaske forholdt det sig ganske simpelt saaledes, at Sagaen havde tabt Taalmodigheden med hende. Den tænkte maaske som saa: Siden dette forblindede Menneske ikke ser det, der ligger lige for Øjnene af hende, saa maa hun tvinges til at rejse sin Vej. Hun maa gaa paa graa Stengader, hun maa bo i snevre Byværelser, uden anden Udsigt end graa Husmure. Hun maa leve blandt Mennesker, som skjuler alt, hvad der er ejendommeligt hos dem, og som alle synes at ligne hverandre. Det kan maaske lære hende at se det, som væster udenfor Døren til hendes Hjem, alt det, som lever og aander mellem de grønne Bakker, hun har for Øje hver Dag.

Og saa en Sommer, da hun allerede var 22 Aar gammel, tog hun til Stockholm for at læse og uddanne sig til Lærerinde.

Den unge Pige var snart optaget af Arbejdet. Hun skrev ikke længer, men gik op i Lektier og Overhøringer. Det saa næsten ud til, at Sagaen helt skulde miste hende.

Men samme Efteraar, da hun i et Par Maaneder havde levet imelløu